

การประเมินโครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิต ยาเสพติดห่างไกล สร้างสายใยชุมชน

เฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์

ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง

The Project Evaluation of Buddhism Camps for Developing Life Skills Drug Free

Building Community Relationship to Celebrate the Queen's Birthday at Wat Chan,

Tambon Tangphra, Amphor Phothong, Aungthong Province

พระมหาโดนด จำปาทอง *

Phra Maha Tanod Jampathong

ชีรศักดิ์ อุ๋นอารมย์เลิศ **

Thirasak Unaromlert

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินบริบท (Context) 2) ประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) 3) ประเมินกระบวนการดำเนินงาน (Process) 4) ประเมินผลผลิต (Product) ของโครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิต ยาเสพติดห่างไกล สร้างสายใยชุมชน เฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง โดยใช้รูปแบบการประเมินเชิงระบบแบบซิป (CIPP) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ประชากรวิจัย ได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครองของนักเรียน ภาาีเครือข่าย จำนวน 406 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัย พบว่า

ผลการประเมิน โครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิต ยาเสพติดห่างไกล สร้างสายใยชุมชน เฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\mu=2.72$, $\sigma=0.51$) ผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu=4.98$, $\sigma=0.37$) และภาาีเครือข่าย ($\mu=4.54$, $\sigma=0.55$)

คำสำคัญ : การประเมินโครงการ/ ค่ายธรรมะ/ทักษะชีวิต

* นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

**อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ภาาีวิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

This research aimed to 1) Evaluate the context 2) to evaluate the input 3) to evaluate the process and 4) to evaluate the product of the project evaluation of Buddhism camps to develop life skills drug free and building community relationship to celebrate the queen's birthday at Wat chan ,Tambon Tangphra, Amphor Phothong, Aungthong province. This research was conducted by applying CIPP model by Stufflebeam. Population were 406 of students, parents and network parties. The instruments that used in this study including frequency, percentage, mean and standard deviation. The analysis of qualitative data was using content analysis. The results revealed that:

The results of the project evaluation of Buddhism camps to develop life skills drug free and building community relationship to celebrate the queen's birthday at Wat chan ,Tambon Tangphra, Amphor Phothong, Aungthong province the overall were in highest level as students were at high level ($\mu=2.72$, $\sigma=0.51$) the parents were the most average ($\mu=4.98$, $\sigma=0.37$) and the network parties were ($\mu=4.54$, $\sigma=0.55$)

Keywords : Project Evaluation/ Buddhism Camps/ Life Skills

บทนำ

พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อประเทศไทยเป็นอย่างมากคนไทยมีความผูกพันกับพระพุทธศาสนามาเป็นเวลาช้านานจนทำให้พระพุทธศาสนากลายเป็นรากฐานของขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมไทยและเป็นศูนย์รวมแห่งจิตใจของคนไทยทั้งประเทศ (สินอินทร์ นระรา, 2535: 1) การพัฒนาประเทศในระยะที่ผ่านมาประเทศไทยมุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจโดยใช้คนเป็นเครื่องมือหรือปัจจัยในการผลิตเพื่อสนองความต้องการในการพัฒนาเพื่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและจากสถานการณ์ภาวะเศรษฐกิจที่รัดตัวความสัมพันธ์ระหว่างคนกับวัดมีแนวโน้มจะห่างไกลกันมากขึ้นทำให้คนใกล้ชิดกับวัดน้อยลงเพราะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการหาเลี้ยงตนเองและครอบครัวมากขึ้นการให้ความสำคัญถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ลดลงเพื่อปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้จึงต้องพัฒนาศักยภาพให้มีความรู้

ความสามารถมีทักษะในการประกอบอาชีพและสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วผลของการพัฒนาเพื่อวัตถุประสงค์การขยายตัวทางเศรษฐกิจได้ก่อให้เกิดปัญหาสำคัญกับสังคมไทยหลากหลายประการอาทิเช่นปัญหาทางด้านศีลธรรมทำให้ขาดความสำนึกต่อหน้าที่ขาดการใช้สติปัญญาซึ่กิด ขาดความรู้สึ่ก่อดิชอบชั่วดี และแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม 2551: 5) ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทยและการพัฒนาประเทศในระยะยาว

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาโดยเฉพาะในมาตราที่ 6 มุ่งเน้นความสำคัญทั้งความรู้คุณธรรมกระบวนการเรียนรู้และการบูรณาการความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและการกีฬาตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานปี 2544 ซึ่งได้กำหนดให้การจัดค่ายพุทธบุตร – พุทธธรรมเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้สาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมโดยเฉพาะกับนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 คือระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 คือระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมจริยธรรมรวมถึงมีวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขการฝึกอบรมคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับเยาวชนนั้นเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอเนื่องควบคู่กับการให้ความรู้ทางวิชาการของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและการฝึกอบรมคุณธรรมที่สามารถเริ่มต้นจัดทำเพื่อสร้างความศรัทธาความตระหนักและความมุ่งมั่นที่จะกระทำความดีแก่เยาวชนในวัยเรียนได้วิธีหนึ่งคือการเรียนรู้จากการเข้าค่ายฝึกอบรมคุณธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547: 3)

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนที่ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการปลูกฝังจริยธรรมให้กับคนในชาติจึงได้มีการส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนด้านจริยธรรมคุณธรรมแทรกอยู่ในกิจกรรมการเรียนการสอนเด็กและเยาวชนทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียนและในแผนพัฒนาการศึกษาการศาสนาและวัฒนธรรมระยะที่ 7 (พ.ศ.2535- 2539) ของกระทรวงศึกษาธิการได้เน้นความสำคัญเกี่ยวกับการปลูกฝังจริยธรรมคุณธรรมแก่เยาวชนและประชาชนไว้ว่าเพื่อเป็นการพัฒนาการศึกษาการศาสนาและวัฒนธรรมให้สามารถพัฒนาเยาวชนและประชาชน

เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพมีสุขภาพและพละนาถยที่สมบูรณ์เคารพยึดมั่นในสถาบันชาติศาสนาพระมหากษัตริย์และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขมีความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่ดีรู้จักรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมประพฤติและปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาเห็นคุณค่าและร่วมกันรักษาเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรมของชาติและสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 1)

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2544: 2) กล่าวถึงคุณธรรม คือ สิ่งที่คุณส่วนใหญ่ในสังคมเห็นว่าดี เช่น ความซื่อสัตย์ วินัย ประหยัด ฯลฯ ฉะนั้นลักษณะบางอย่างจึงอาจเป็นทั้งคุณธรรมและค่านิยมไปพร้อมกัน เช่น ความกตัญญูในสังคมไทย ซึ่งเป็นลักษณะที่คุณส่วนใหญ่เห็นว่าสำคัญและดีงามจริยธรรมจะเกิดขึ้นเมื่อคุณธรรมหรือค่านิยมตั้งแต่สองตัวขึ้นไปเกิดขัดแย้งกัน ทำให้คนตกอยู่ในสภาพที่ต้องตัดสินใจ หรือต้องแก้ปัญหา คนในสภาพนี้มีทางเลือกหลายทางเลือก ทางเลือกบางอย่างแสดงว่ามีจริยธรรมสูง เลือกอย่างอื่นแสดงว่ามีจริยธรรมต่ำคุณธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้คนในสังคมจะต้องยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตคุณธรรมในเรื่องซื่อสัตย์สุจริตความถูกต้องเป็นธรรมความเมตตาเอื้ออาทรความรับผิดชอบความอดทนอดกลั้นความรักสามัคคีเหล่านี้เป็นคุณธรรมพื้นฐานที่จะทำให้ผู้ประพฤติปฏิบัติประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตหน้าที่การงานและนำมาซึ่งความสงบสุขในสังคมสังคมไทยทุกวันนี้มีสิ่งบ่งชี้ว่าคุณธรรมจริยธรรมและศีลธรรมกำลังตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของวัตถุนิยมหรือบริโภคนิยมอันเนื่องมาจากกระแสความทันสมัยที่หลั่งไหลเข้าสู่

ประเทศไทยทำให้คุณธรรมจริยธรรมศีลธรรมและค่านิยมที่ดีงามถูกทำลายอย่างรุนแรงโดยเฉพาะในเรื่องการทุจริตประพฤติดมิชอบคนส่วนใหญ่ยอมรับการทุจริตคอร์รัปชันหากสามารถทำให้ประเทศพัฒนาประชาชนอยู่ดีกินดีและตนเองได้ประโยชน์ด้วยซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ที่สังคมไทยควรตระหนักและหาแนวทางแก้ไขฟื้นฟูคุณธรรมจริยธรรมและส่งเสริมค่านิยมคิดดีทำดีปฏิบัติดีให้เกิดขึ้นกับสังคมไทยโดยเฉพาะกับเยาวชนซึ่งจะเป็นกำลังหลักสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ (ดวงเดือน พันธุมนานิน, 2544: 3)

ปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มของเยาวชนไทย คือ ขาดการปลูกฝังในด้านคุณธรรมและจริยธรรมอย่างยั่งยืนคืออาจจะมียุ่บ้างแต่เป็นแบบฉาบฉวยไม่เกิดผลที่ถาวร ในขณะที่สังคมไทยต้องการเห็นภาพการพัฒนาเยาวชนไทยไปสู่การเป็นคนที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจมีสติปัญญา มีความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สุทัศน์พงษ์ กุลบุตร, 2550: 49)

ดังผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าสังคมไทยในปัจจุบันมีปัญหาจริยธรรมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดและมีคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับน้อยสาเหตุสำคัญที่สุดมาจากครอบครัวซึ่งมีการอบรมเลี้ยงดูที่ขาดประสิทธิภาพขาดตัวแบบที่ดีไม่ส่งเสริมการก่อตั้งและพัฒนาจริยธรรมในตัวคนอย่างสมบูรณ์ทำให้เด็กและเยาวชนขาดจิตสำนึกที่ดีขาดความรับผิดชอบและขาดคุณธรรมจริยธรรมด้านอื่นๆที่สำคัญที่เป็นภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่ดีให้แก่คนทำให้เด็กและเยาวชนมีการเน้นด้านวัตถุมากกว่าจิตใจตลอดจนการมีความประพฤติปฏิบัติและพฤติกรรมที่ขาดความยับยั้งชั่งใจซุกซนได้ง่ายและมีการเลียนแบบวัฒนธรรมตะวันตกที่หลังไหลเข้ามา

จากช่องทางต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสื่อประเภทต่างๆ ซึ่งไม่เป็นตัวแบบที่ดีและยังไม่มีบทลงโทษหรือระบบป้องกันที่ดีที่มีประสิทธิภาพที่พอเพียงทำให้เกิดตัวแบบในเชิงลบและเกิดการลอกเลียนแบบพฤติกรรมผิดๆ ได้โดยง่าย ระบบการศึกษาขาดประสิทธิภาพไม่สามารถปลูกฝังเยาวชนให้มีจิตสำนึกได้ขาดผู้ที่เป็นตัวแบบที่ดี การเรียนการสอนไม่เน้นหนักด้านคุณธรรมจริยธรรมไม่มีการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจังเพื่อพัฒนาจิตสำนึกและคุณธรรมจริยธรรม รวมถึงสถาบันศาสนาไม่ได้ทำหน้าที่ในการปลูกฝังถ่ายทอดอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่บุคคลอย่างจริงจัง ขาดตัวแบบที่ดีงามด้านศาสนาและศาสนาไม่สามารถยึดเหนี่ยวจิตใจคนให้ทำความดีได้ (เพ็ญแข ประจันปัจจนิก, 2551: 2)

จากความสำคัญของปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมดังกล่าววัดจันทร์ได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมจึงได้ดำเนินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนจากโรงเรียนต่างๆ มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ. 2551 เพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาทำให้เยาวชนเกิดสมาธิและสติปัญญารู้เท่าทันและสามารถป้องกันยาเสพติดได้โดยได้รับความร่วมมือจากวิทยากรจากทุกภาคส่วน ได้แก่ ทหาร ตำรวจ หมอ ครู และพระสงฆ์ที่หมั่นเวียนเปลี่ยนมาให้ความรู้กับเด็กและเยาวชนเป็นประจำโดยโครงการมีการดำเนินกิจกรรมหลายด้านและมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในการสรุปผลการปฏิบัติอย่างไรก็ตามข้อมูลและข้อสรุปต่างๆ ก็ยังไม่เพียงพอที่จะบอกได้อย่างครบถ้วนว่าโครงการมีความเหมาะสมในแต่ละด้านเพียงใดและมีข้อดีหรือข้อบกพร่องอย่างไรดังนั้นจึงมีความประสงค์ในการศึกษาการประเมินโครงการ ค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิต ยาเสพติดห่างไกล สร้างสายใยชุมชน

เฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทองที่จัดอบรมให้กับนักเรียนโดยประเมินจากผลสัมฤทธิ์ของโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จในปีการศึกษา 2558 (ระหว่างเป็นสิงหาคม - กันยายน 2558) ซึ่งคาดว่าผลการประเมินจะเป็นประโยชน์แก่โรงเรียนชุมชนและหน่วยงานการศึกษาตลอดจนองค์กรที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และสังคมเพื่อการปรับปรุงส่งเสริมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินบริบท (Context) ของโครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิตยาเสพติดห่างไกลสร้างสายใยชุมชนเฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง

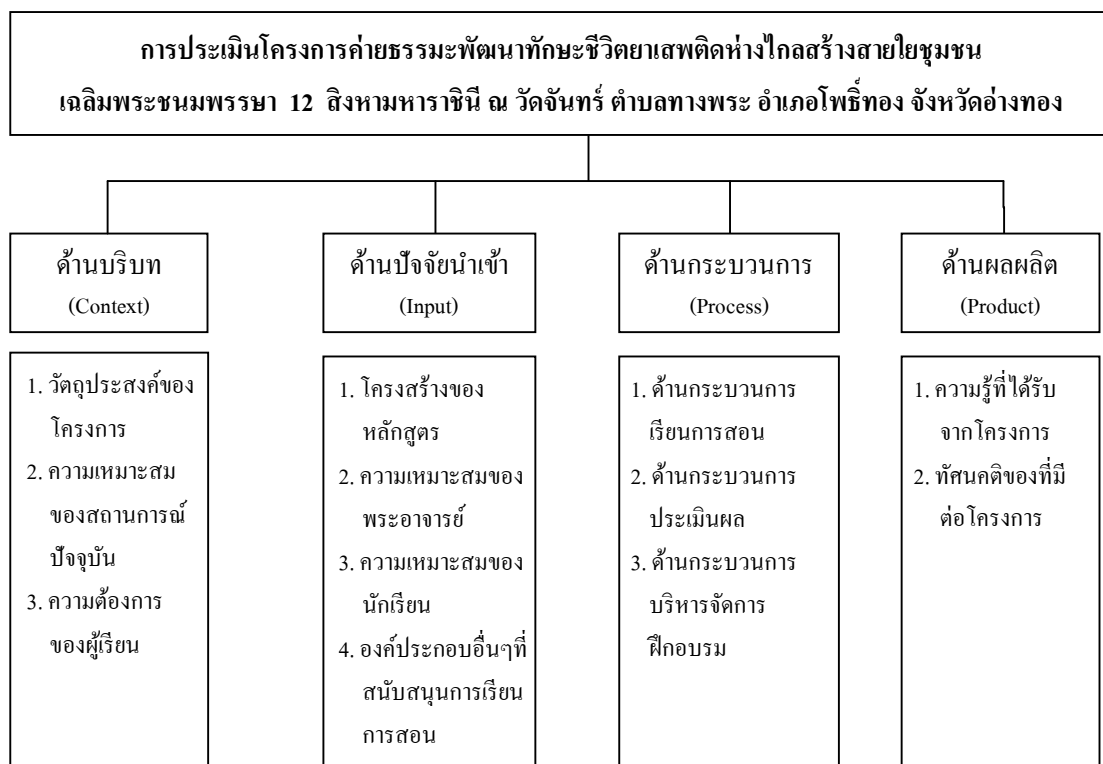
2. เพื่อประเมินปัจจัยนำเข้า (Input) ของโครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิตยาเสพติดห่างไกลสร้างสายใยชุมชนเฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง

3. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงาน (Process) ของโครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิตยาเสพติดห่างไกลสร้างสายใยชุมชนเฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง

4. เพื่อประเมินผลผลิต (Product) ของโครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิตยาเสพติดห่างไกลสร้างสายใยชุมชนเฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและรูปแบบการประเมิน (Model) ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินในภาพรวมตามแบบชิปโมเดล (CIPP Model) ของสต๊อฟเฟิลบีม (Stufflebeam) การประเมินโครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิตยาเสพติดห่างไกลสร้างสายใยชุมชนเฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง ในครั้งนี้เป็นรูปแบบการประเมินที่ทำให้ได้ข้อมูลครอบคลุมกระบวนการสำคัญของการดำเนินโครงการทั้งระบบประกอบด้วย ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการประเมินโครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิตศาสนาดัดแปลงสายใยชุมชนเฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง ได้แก่

1. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่ผ่านโครงการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมของวัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง ซึ่งเป็นนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 150 คน

2. ผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่ผ่านโครงการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมของวัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง จำนวน 199 คน

3. ภาาที่เครือข่ายคือบุคลากรของหน่วยงาน

ได้แก่ เทศบาลทางพระ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทางพระวัดจันทร์ โรงเรียนวัดทางพระ โรงเรียนวัดไตรรัตนาราม โรงเรียนวัดจันทาราม ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชนตำบลทางพระ จำนวน 57 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ในด้านความครอบคลุมถ้วนของเนื้อหาในประเด็นและสาระสำคัญตรงตามพฤติกรรมที่ต้องการวัด รวมทั้งความเหมาะสมของสำนวนภาษา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ และนำไป

ทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการประเมิน จำนวน 30 คน เพื่อนำกลุ่มมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค (Cronbarch's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.857

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ติดต่อประสานงานกับทางบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ผู้ปกครองนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ และภาคีเครือข่าย โดยนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองพร้อมชี้แจงให้ทุกท่านทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและประโยชน์ที่ได้รับในครั้งนี้ ตลอดจนวิธีการตอบแบบสอบถามและแจ้งระยะเวลาในการส่งแบบสอบถามกลับคืน โดยผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage) จำแนกตามกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นการดำเนินงานการประเมินโครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิตศาสนศึกษาเสด็จทางไกลสร้างสายใยชุมชนเฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต โดยหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นมาตราส่วนที่เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การแปลความหมายในการแบ่งระดับคะแนนเฉลี่ย (Best, 1981: 179-185) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 หมายความว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 หมายความว่ามีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 หมายความว่ามีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 หมายความว่ามีความเหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายความว่ามีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นมาตราส่วนที่เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การแปลความหมายในการแบ่งระดับคะแนนเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 - 3.00 หมายความว่ามีความเหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 - 2.49 หมายความว่ามีความเหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.49 หมายความว่ามีความเหมาะสมน้อย

3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิตศาสนศึกษาเสด็จทางไกลสร้างสายใยชุมชนเฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทองโดยการวิเคราะห์สรุปประเด็นสำคัญ และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ตารางที่ 1 กรอบการประเมินโครงการ

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ประเด็นการประเมิน	ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
การประเมินบริบท	1. วัตถุประสงค์ของโครงการ 2. ความเหมาะสมของสถานการณ์ปัจจุบัน 3. ความต้องการของผู้เรียน	1. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ 2. ความเหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติงาน 3. ความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน	1. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ผู้ผ่านโครงการฝึกอบรม 2. ผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 3. ภาาติเครือข่าย	- แบบสอบถาม ปลายเปิด และปลายปิด	- ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (x̄) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) - การวิเคราะห์และสรุปประเด็นสำคัญ
การประเมินปัจจัยนำเข้า	1. โครงสร้างของหลักสูตร 2. ความเหมาะสมของพระอาจารย์ 3. ความเหมาะสมของนักเรียน 4. องค์ประกอบอื่นๆ ที่สนับสนุนการเรียนการสอน	1. ความเหมาะสมของโครงสร้างของหลักสูตร 2. ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาของหลักสูตร 3. ความเหมาะสมของนักเรียน 4. ความเหมาะสมขององค์ประกอบอื่นๆ ที่สนับสนุนการเรียนการสอน	1. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ผู้ผ่านโครงการฝึกอบรม 2. ผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 3. ภาาติเครือข่าย	- แบบสอบถาม ปลายเปิด และปลายปิด - การสัมภาษณ์	- ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (x̄) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) - การวิเคราะห์และสรุปประเด็นสำคัญ

ตารางที่ 1 กรอบการประเมิน โครงการ(ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ประเด็นการประเมิน	ตัวชี้วัด	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
การประเมินกระบวนการ	1. ด้านกระบวนการเรียนการสอน 2. ด้านกระบวนการประเมินผล 3. ด้านกระบวนการบริหารจัดการ ฝึกอบรม	1. ความเหมาะสมของการเรียนการสอน 2. ความเหมาะสมของประเมินผล 3. ความเหมาะสมของกระบวนการบริหารจัดการ ฝึกอบรม	1. นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ผู้ผ่าน โครงการฝึกอบรม 2. ผู้ปกครองของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 3. ภาติครี้อย่าย	- แบบสอบถาม ปลายเปิดและ ปลายปิด	- ค่าความถี่ ค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) - การวิเคราะห์ และสรุปประเด็น สำคัญ
การประเมินผลผลิต	การประเมิน ผลสัมฤทธิ์ ของ โครงการผลิต เชิงปริมาณและ คุณภาพ	1. จำนวนนักเรียนที่ผ่านการ ฝึกอบรมโครงการ 2. ความรู้ความสามารถด้าน วิชาการของผู้ที่ผ่านการ ฝึกอบรมโครงการ 3. ทักษะชีวิตที่มีต่อ โครงการ	1. นักเรียนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 และชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ผู้ผ่าน โครงการฝึกอบรม 2. ผู้ปกครองของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 3. ภาติครี้อย่าย	- แบบสอบถาม ปลายเปิดและ ปลายปิด	- ค่าความถี่ ค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) - การวิเคราะห์ และสรุปประเด็น สำคัญ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์การประเมินโครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิตยาเสพติดห่างไกลสร้างสายใยชุมชนเฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เข้าร่วมโครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิตยาเสพติดห่างไกลสร้างสายใยชุมชนเฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง โดยผู้ปกครองนักเรียนและภาคีเครือข่าย จำนวน 406 คน ผู้ปกครองจำนวน 199 คน ภาคีเครือข่ายจำนวน 57 คน ส่วนนักเรียนจำนวน 150 คน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการด้านบริบทพบว่า 1) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์กลุ่มของภาคีเครือข่ายมีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ เพื่อให้เด็กและเยาวชนและประชาชนทั่วไปมีความรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มมากขึ้น และสำหรับกลุ่มผู้ปกครองมีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ข้อที่ 5 มีความชัดเจนมากที่สุด คือ เพื่อเป็นการยกย่องแม่ดีเด่นที่ทำคุณประโยชน์ในด้านต่างๆให้กับสังคมและเพื่อเป็นการส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว 2) ความเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันกลุ่มของภาคีเครือข่ายมีความเห็นว่าความเหมาะสมของวัตถุประสงค์กับสภาพการณ์ปัจจุบัน ข้อที่ 2,3,4,5 มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 2 คือ เพื่อให้เด็กและเยาวชนและประชาชนทั่วไป มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องในเรื่องยาเสพติด ช่วยลดปัญหาต่างๆที่เกิดจากยาเสพติดในชุมชน ข้อ 3 คือ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีกิจกรรมร่วมกันและได้รับความรู้ต่างๆ ซึ่งจะทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่าง

มีความสุข ข้อ 4 คือ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความกตัญญูต่อบิดา มารดาและผู้มีพระคุณ และข้อ 5 คือ เพื่อเป็นการยกย่องแม่ดีเด่นที่ทำคุณประโยชน์ในด้านต่างๆให้กับสังคมและเพื่อเป็นการส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวมีความเหมาะสมมากที่สุดและสำหรับกลุ่มผู้ปกครองมีความเห็นว่าความเหมาะสมของวัตถุประสงค์กับสภาพการณ์ปัจจุบันข้อที่ 1 มีความเหมาะสมมากที่สุดคือ เพื่อให้เด็กและเยาวชนและประชาชนทั่วไปมีความรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มมากขึ้น 3) ความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนกลุ่มของภาคีเครือข่ายมีความเห็นว่าความเหมาะสมของวัตถุประสงค์กับความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ข้อที่ 1 ได้แก่ 1,2,4,5 มีความสอดคล้องมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 1 คือ เพื่อให้เด็กและเยาวชนและประชาชนทั่วไป มีความรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มมากขึ้น ข้อ 2 คือ เพื่อให้เด็กและเยาวชนและประชาชนทั่วไป มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องในเรื่องยาเสพติด ช่วยลดปัญหาต่างๆที่เกิดจากยาเสพติดในชุมชน ข้อที่ 4 คือ เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้แสดงความกตัญญูต่อบิดา มารดาและผู้มีพระคุณ และข้อที่ 5 คือ เพื่อเป็นการยกย่องแม่ดีเด่นที่ทำคุณประโยชน์ในด้านต่างๆให้กับสังคมและเพื่อเป็นการส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวและสำหรับกลุ่มผู้ปกครองมีความเห็นว่าความเหมาะสมของวัตถุประสงค์กับความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนข้อที่ 1,2 ได้แก่ ข้อที่ 1 คือ เพื่อให้เด็กและเยาวชนและประชาชนทั่วไป มีความรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มมากขึ้นและ ข้อที่ 2 คือ เพื่อให้เด็กและเยาวชนและประชาชนทั่วไป มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องในเรื่องยาเสพติด ช่วยลดปัญหาต่างๆที่เกิดจากยาเสพติดในชุมชนมีความสอดคล้องมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการด้านบริบทพบว่า 1) ความชัดเจนของวัตถุประสงค์กลุ่มของภาคีเครือข่ายมีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 มีความชัดเจนมากที่สุด คือ เพื่อให้เด็กและเยาวชนและประชาชนทั่วไปมีความรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับ กาญจนา อิ่มจีน (2555: 70) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนบางบ่อวิทยาเขต จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ด้านบริบท ผลการประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม มีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับนโยบายและเป้าหมาย อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การกำหนดเป้าหมาย วิธีการดำเนินการและระยะเวลาดำเนินการมีความเหมาะสมและปฏิบัติจริงได้ ความสอดคล้องของโครงการกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และประสานงานระหว่างบุคลากรทำให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินโครงการ และสอดคล้องกับพจนีย์ แพ่งศรีสาร (2547: 49) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนปิ่นสร้อยแย้มแย้มวิทยาลัย อำเภอเมืองเชียงใหม่ พบว่า ด้านสภาพแวดล้อม โรงเรียนมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมชัดเจนมาก รู้และเข้าใจในนโยบายของโครงการเป็นอย่างดี มีความเหมาะสมและควรรีดยึดมั่นตลอดไป ส่วนหลักการและเหตุผลของโครงการสอดคล้องเหมาะสมมีจุดยืนแน่นอน ในด้านจุดประสงค์ของโครงการมีความครอบคลุมและชัดเจนสอดคล้องกับวิธีการดำเนินการและจัดกิจกรรม ด้านการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งผู้มีส่วนร่วมเป็นอย่างมาก สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ทั้งนี้เพราะ

เป็นโครงการที่จัดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยเฉพาะปัญหาความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม 2) สำหรับกลุ่มผู้ปกครองมีความเห็นว่าความเหมาะสมของวัตถุประสงค์กับสภาพการณ์ปัจจุบันข้อที่ 1 มีความเหมาะสมมากที่สุดคือ เพื่อให้เด็กและเยาวชนและประชาชนทั่วไปมีความรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับ สมปอง ภักดีกิจ (2552: 108) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งบก อำเภอจุฬาภรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า การประเมินด้านบริบทอยู่ในระดับสูง แสดงว่าวัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายต้นสังกัดและนโยบายของโรงเรียน ด้านความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ด้านประหยัดและอดออม ด้านเมตตากรุณาเพื่อส่วนรวม ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และด้านความขยันหมั่นเพียร 3) สำหรับกลุ่มผู้ปกครองมีความเห็นว่าความเหมาะสมของวัตถุประสงค์กับความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสอดคล้องกับ สุระ จันทิก (2550: 131) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของวัดนาโพธิ์ ตำบลเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การประเมินด้านบริบทผู้ผ่านการอบรมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ เห็นด้วยมาก คือ วัตถุประสงค์ของโครงการสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ และสอดคล้องกับ สว่าง ชูช่วย (2551: 80) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า ภาพรวมด้านบริบท มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการด้านปัจจัยนำเข้า (Input) สำหรับผู้ปกครองและภาคีเครือข่ายอยู่ในระดับมากที่สุดส่วนนักเรียนอยู่ในระดับมากโดยผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu=4.81$, $\sigma=0.37$) รองลงมาคือภาคีเครือข่าย ($\mu=4.55$, $\sigma=0.55$) ส่วนนักเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\mu=2.70$, $\sigma=0.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าด้านโครงสร้างของหลักสูตรในเรื่องการฝึกอบรมในเรื่องการบรรยายเรื่องยาเสพติดคุณธรรมจริยธรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดนักเรียนมีความคิดเห็นว่าความเหมาะสมด้านพระอาจารย์พระอาจารย์มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดภาคีเครือข่ายมีความคิดเห็นว่าด้านโครงสร้างของหลักสูตรกิจกรรมการปลูกฝังและเหมาะสมด้านพระอาจารย์พระอาจารย์ปฏิบัติต่อนักเรียนทุกคนอย่างเสมอภาคมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดสอดคล้องกับ สุระ จันทิก (2550: 131) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของวัดนาโพธิ์ ตำบลเขวาสินรินทร์ กิ่งอำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น ผู้ผ่านการอบรมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ วิทยากรมีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้เหมาะสม สอดคล้องกับ พระมิ่งขวัญ บุรุษเลี่ยม (2549: 55) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการฝึกอบรมคุณธรรมค่ายพุทธบุตรวัดปัญญานันทาราม จังหวัดปทุมธานี พบว่าการประเมินโครงการด้านปัจจัยและกระบวนการโครงการฝึกอบรมคุณธรรมค่ายพุทธบุตรวัดปัญญานันทารามจังหวัดปทุมธานีมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับดีทุกด้าน คือ ด้านเนื้อหาและหลักสูตรด้านสถานที่ฝึกอบรมด้านระยะเวลาในการอบรมด้านพระวิทยากร ด้านสื่อการอบรมด้านกิจกรรมในการอบรมและด้านการบริการในการเข้า

ค่ายฝึกอบรม ในด้านเนื้อหาและหลักสูตรผลการประเมินโครงการด้านปัจจัยและกระบวนการตามโครงการฝึกอบรมคุณธรรมค่ายพุทธบุตรวัดปัญญานันทาราม จังหวัดปทุมธานี ในด้านเนื้อหาและหลักสูตรอยู่ในระดับดีอันดับแรกคือเนื้อหาสาระสอดคล้องกับการดำเนินในชีวิตจริงมาคือเนื้อหาสาระมีความสอดคล้องกับปัญหาในสังคมปัจจุบันและเนื้อหาสาระกับวัยของผู้เข้าอบรมด้านพระวิทยากรผลการประเมินโครงการด้านปัจจัยและกระบวนการตามโครงการฝึกอบรมคุณธรรมค่ายพุทธบุตรวัดปัญญานันทารามจังหวัดปทุมธานี ในด้านพระวิทยากรอยู่ในระดับดีอันดับแรกคือพระวิทยากรมีความตั้งใจและเอาใจใส่ในการอบรม รองลงมา คือพระวิทยากรมีความรู้ความเข้าใจในหัวข้อที่อบรมและพระวิทยากรสามารถจัดบรรยายภาาให้เอื้อต่อการสนทนาธรรม

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินโครงการด้านกระบวนการ (Process) สำหรับผู้ปกครองและภาคีเครือข่ายอยู่ในระดับมากที่สุดส่วนนักเรียนอยู่ในระดับมากโดยผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu=4.79$, $\sigma=0.36$) รองลงมาคือภาคีเครือข่าย ($\mu=4.52$, $\sigma=0.55$) ส่วนนักเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\mu=2.69$, $\sigma=0.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าด้านกระบวนการบริหารจัดการฝึกอบรมมีการเตรียมความพร้อมในเรื่องการให้บริการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดสอดคล้องกับ สุระ จันทิก (2550: 131) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของวัดนาโพธิ์ ตำบลเขวาสินรินทร์ กิ่งอำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การประเมินด้านกระบวนการในระดับมาก คือ วิทยากรมีการกระตุ้นให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม และสอดคล้องกับสว่าง ชูช่วย (2551: 81) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมิน

โครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า ภาพรวมด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การดำเนินการอบรมเปิดโอกาสให้ผู้รับการฝึกอบรมได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการฝึกอบรม และสอดคล้องกับ สมปอง ภักดีกิจ (2552: 109) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งบก อำเภอบัวชุม จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า การประเมินด้านกระบวนการอยู่ในระดับสูงคือการให้ความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้อง

5. ผลการวิเคราะห์ห้ข้อมูลการประเมินโครงการด้านผลผลิต (Product) สำหรับผู้ปกครองและภาคีเครือข่ายอยู่ในระดับมากที่สุดส่วนนักเรียนอยู่ในระดับมากโดยผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu=4.79$, $\sigma=0.38$) รองลงมาคือภาคีเครือข่าย ($\mu=4.54$, $\sigma=0.54$) ส่วนนักเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\mu=2.77$, $\sigma=0.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่าการฝึกอบรมทำให้ได้เรียนรู้ในเรื่องต่างๆ ได้ในเรื่องโทษของยาเสพติดมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดนักเรียนมีความคิดเห็นว่าการฝึกอบรมทำให้ได้เรียนรู้ในเรื่องต่างๆ ได้ในเรื่องการระลึกถึงพระคุณพ่อแม่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ภาคีเครือข่ายมีความคิดเห็นว่าการฝึกอบรมทำให้ได้เรียนรู้ในเรื่องต่างๆ ได้ในเรื่องการระลึกถึงพระคุณพ่อแม่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ สมปอง ภักดีกิจ (2552: 109) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งบกอำเภอยะหา จังหวัดสตูล

ด้านความรับผิดชอบ ด้านการประหยัดคอตอม ด้านความเมตตากรุณา เสียสละ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความขยันหมั่นเพียร และสอดคล้องกับ สุระ จันทิก (2550: 131) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของวัดนาโพธิ์ ตำบลเขาหินรินทร์ กิ่งอำเภอเขาหินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า การประเมินด้านผลที่ได้รับในระดับมาก คือ ผู้เข้าอบรมนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ ในด้านการศึกษา และสอดคล้องกับสว่าง ชูช่วย (2551: 81) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า ภาพรวมด้านผลที่ได้รับ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ผู้เข้าอบรมนำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาและสอดคล้องกับ วิยะดา ศิริเชตรกรณ (2553: 81) ที่ศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการงานคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติเยาวชนไทย ทำดีถวายในหลวงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 2 พบว่าผลผลิตของโครงการการดำเนินงานของโครงการเสร็จจุล่งตามวัตถุประสงค์ของโครงการผู้เข้าร่วมโครงการให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามโครงการเป็นอย่างดีผู้เข้าร่วมโครงการมีพฤติกรรมโดยรวมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นผู้เข้าร่วมโครงการได้รับประโยชน์ตรงตามผลผลิตของโครงการอย่างแท้จริง

6. ผลการประเมิน โครงการค่ายธรรมะ พัฒนาทักษะชีวิต ยาเสพติดห่างไกล สร้างสายใย ชุมชน เจริญพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชนิ ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัด อ่างทอง ในภาพรวม สำหรับผู้ปกครองและภาคี เครือข่ายโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดส่วน นักเรียนอยู่ในระดับมากโดยผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ย

มากที่สุด ($\mu=4.98$, $\sigma=0.37$) รองลงมาคือภาคีเครือข่าย ($\mu=4.54$, $\sigma=0.55$) ส่วนนักเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\mu=2.72$, $\sigma=0.51$)

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยนำเสนอข้อเสนอแนะ โดยจำแนกออกเป็นข้อเสนอแนะทั่วไปและข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการร่างนโยบาย / แผนงาน / โครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิต ยาเสพติดห่างไกล สร้างสายใยชุมชน เฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง และควรมีการบูรณาการโครงการจากหลายๆหน่วยงานมาดำเนินการร่วมกัน

2. ควรสร้างเครือข่ายให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิต ยาเสพติดห่างไกล สร้างสายใยชุมชน เฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง เพื่อเป็นแรงผลักดันในการขยายผลและนำไปสู่การปฏิบัติให้เหมาะสมกับพื้นที่ต่อไป

3. ควรสนับสนุนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้โครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิต ยาเสพติดห่างไกล สร้างสายใยชุมชน เฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง เป็นประจำอย่างต่อเนื่องทั้งภายในโรงเรียน ผู้ปกครอง และระหว่างศูนย์เครือข่ายอำเภอจังหวัดและจังหวัดอื่นๆ

4. ควรดำเนินโครงการค่ายธรรมะอย่างต่อเนื่อง เพราะการพัฒนาพฤติกรรมเชิงคุณธรรมจริยธรรมต้องอาศัยระยะเวลาในการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการพัฒนาทั้งนักเรียน ครูผู้บริหาร ผู้ปกครอง และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาโครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิตยาเสพติดห่างไกล สร้างสายใยชุมชน เฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของการประเมินโครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิตยาเสพติดห่างไกล สร้างสายใยชุมชน เฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทาง พระอำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง

3. ควรประเมินโครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิตยาเสพติดห่างไกล สร้างสายใยชุมชน เฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทองอย่างต่อเนื่อง

4. ควรประเมินโดยใช้รูปแบบที่แตกต่างกันเพื่อให้ได้ข้อมูลด้านอื่นๆในการศึกษาโครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิตยาเสพติดห่างไกล สร้างสายใยชุมชน เฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง

5. ควรศึกษาเปรียบเทียบโครงการที่ประสบความสำเร็จกับโครงการที่ไม่ประสบความสำเร็จและหาแนวทางแก้ไขต่อไป

6. ควรมีการวิจัยความต้องการในโครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิตศาสนิกชนในท้องถิ่น สร้างสายใยชุมชน เฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง

7. ควรมีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในโครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิตศาสนิกชนในท้องถิ่น สร้างสายใยชุมชน เฉลิมพระ

ชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง

8. ควรมีการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อใช้ประกอบแผนกิจกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อเพิ่มความสนใจของผู้เรียนและสามารถส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในโครงการค่ายธรรมะพัฒนาทักษะชีวิตศาสนิกชนในท้องถิ่น สร้างสายใยชุมชน เฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคมหาราชินี ณ วัดจันทร์ ตำบลทางพระ อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง

เอกสารอ้างอิง

กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2551). รายงานการสัมมนาทางวิชาการ เรื่องรูปแบบการส่งเสริม

คุณธรรม จริยธรรมในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด .

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พิธีเปิดการสัมมนาและมอบนโยบาย เรื่อง ยุทธศาสตร์การเสริมสร้าง

คุณธรรมในระบบการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย .

กาญจนา อิ่มจีน. (2555). การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โรงเรียนบางป่อวิทยา

จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ปริญญา

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2544). **การพัฒนาศูนย์ส่งเสริมคุณธรรมแก่นักเรียน.** กรุงเทพมหานคร: บริษัท

ส่งเสริมการศึกษาและจริยธรรม.

พณีย์ แพ่งศรีสาร. (2547). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนปิ่นสักวิทยาสรรพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร

มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พระมิ่งขวัญ บุญเยี่ยม. (2549). ศึกษาการประเมินโครงการค่ายพุทธบุตรของวัดปัญญาภิรมย์

อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร

การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.

เพ็ญแข ประจันปัจฉิม. (2551). การยกระดับคุณธรรม จริยธรรมของสังคมไทยเพื่อการปฏิรูปสังคม :

แนวทางและการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

วิยะดาศิริ เขตกรรม. (2553). การประเมินโครงการงานคุณธรรมเฉลิมพระเกียรติเยาวชนไทยทำดี

ถวายในหลวงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 2. วิทยานิพนธ์

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ

กำแพงเพชร.

- สมปอง กักดีกิจ. (2552). การประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งบก อำเภออุพารณ์สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารนวัตกรรมการพัฒนาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- สว่าง ชูช่วย. (2553). การประเมินโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). ชุดฝึกอบรมหลักสูตรการจัดฝึกอบรมคุณธรรม 2 คืน 3 วัน ค่ายพุทธบุตร (สำหรับผู้เรียนช่วงชั้น 3) ค่ายพุทธธรรม (สำหรับผู้เรียนช่วงชั้น 4) วัดปัญญานันทาราม. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สิน อินทร์นะรา. (2535). ปัญหาพระพุทธศาสนาที่จำเป็นต้องแก้ไข. กรุงเทพมหานคร: พิทักษ์อักษร.
- ศุภัสพงษ์ กุลบุตร. (2550). การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่นักศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สุระ จันทิก. (2550). การประเมินโครงการอบรมคุณธรรมจริยธรรมของวัดนาโพธิ์ ตำบลเขวาสินรินทร์กิ่งอำเภอเขวาสินรินทร์ จังหวัดสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.